

Doświadczenia dotychczasowych partnerstw na rzecz rozwoju społeczności lokalnych

Dr Wojciech Knieć
Instytut Socjologii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Forum Debaty Publicznej
„Potencjał obszarów wiejskich szansą rozwoju”
23 listopada 2012 roku

Partnerstwo jako metoda rozwoju lokalnego

- Wielo-sektorowość i wielośrodowiskowość
- Terytorialność i lokalizm
- Oddolność i otwartość
- Jako takie stanowią nowoczesną i alternatywną metodologię w kierunku „dobrego rządzenia” (good governance)
- Różnorodność form prawnych na świecie (Niemcy, Holandia, Japonia) - brak prawnego wyróżnienia w Polsce

Partnerstwo w różnych kontekstach

- Amerykańskie doświadczenia „community development”
- Doświadczenia Unii Europejskiej – LGD, partnerstwa na rzecz zatrudnienia (TEP), partnerstwa socjalne (CAL)
- Doświadczenia UNDP – realizacja partnerstw w Afryce i Ameryce Południowej
- Doświadczenia polskie – grupy partnerskie

Różnorodność partnerstw

- Wyniki badań partnerstw lokalnych w Polsce pokazują ich różnorodność oraz czasem skrajnie różne formy działań, problemy i sposoby radzenia sobie z nimi
- LGD i CAL okazują się bardziej sformalizowanymi, zbiurokratyzowanymi formami aniżeli „stare” grupy partnerskie
- Z kolei LGD i CAL są zwykle bardziej efektywne w swym działaniu, szczególnie dotyczy to aktywizacji lokalnej

Efektywność partnerstw lokalnych w Polsce

- Partnerstwa lokalne w Polsce działają na niezwykle szeroko zdefiniowanym polu aktywności – co ma swoje plusy, jak i minusy
- Ogromna większość partnerstw charakteryzuje się poczuciem pozytywnego sprawstwa, co w efekcie może zapobiegać zjawisku „wypalania się” entuzjazmu ich członków.

Partnerstwa a społeczeństwo obywatelskie

- ◉ Zbadana przez nas skala i siła wpływu partnerstw lokalnych na budowanie społeczeństwa obywatelskiego w Polsce okazały się nadzwyczaj duże.
- ◉ Partnerstwa praktycznie w 100% działają w ścisłym związku ze swym lokalnym *millieu*. Nie stanowią grup o charakterze elitarnym, co więcej – niezwykle aktywnie włączają wspólnoty lokalne w swą działalność.
- ◉ Budują kapitał społeczny obszarów wiejskich – głównie w obszarze tworzenia i wzmacniania normy współpracy, sieci współpracy, kompetencji w zakresie aktywizacji, wspólnoty doświadczeń
- ◉ Kreują lokalnych liderów – wielu z ich członków stało się nową elitą lokalną – radnymi, a nawet wójtami, czy starostami.
- ◉ Sieci partnerstw lokalnych weszły do grona ważnych lobby wiejskich

Krytyka

- ◉ Profesjonalizacja partnerstw wymuszana przez nadmierną biurokratyzację wykorzystania środków UE prowadzi do upadku ducha oddolności i entuzjazmu do działań wspólnych
- ◉ Wielowymiarowa działalność partnerstw prowadzi do rozmycia ich tożsamości oraz chaotycznych prób rozwiązywania wielu różnych problemów przy limitowanych zasobach ludzkich i rzeczowych
- ◉ W różnych badaniach od 15 do 30% partnerstw działało pod silną presją polityki lokalnej i regionalnej - są łakomym kąskiem dla polityków
- ◉ Drenaż elit partnerstwa jako paradoks ich sukcesu
- ◉ W obliczu niskiego kapitału społecznego wsi często są postrzegane jako klony lokalnej polityki i jako takie są traktowane podejrzliwie

Podsumowanie

- ◉ W polskim kontekście kulturowym metodologia partnerstwa sprawdza się – choć z zastrzeżeniami
- ◉ Partnerstwa lokalne w ostatnich 6 latach wrosły w krajobraz obywatelski polskiej wsi - nieśmiące próby stosowania metody partnerstwa w dużych miastach
- ◉ Rozszerzenie idei partnerstwa kierunku CLLD – szansa na innowacyjny rozwój obszarów zapóźnionych
- ◉ Zagrożenia znane z doświadczeń partnerstw oraz nowe wyzwania
- ◉ Najważniejsze z nich to gigantyzacja organizacji i utrata typowych zalet partnerstwa, przy jednoczesnym przejęciu wielu wad i zalet organizacji sformalizowanych